

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено
на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31. 08. 2021 р.)

Завідувач кафедри _____ Олена КВАС

Силабус з навчальної дисципліни

«Педагогіка»

що викладається в межах ОПП _____ Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
за предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Львів 2021

Назва курсу	Педагогіка
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01Освіта / Педагогіка, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі курсу	Горук Наталія Михайлівна, канд. пед. наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Контактна інформація викладачів	nataliya.horuk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Четвер 12:00-13:00, кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи (вул. Туган-Барановського, 7, ауд. 30) та on-line консультації за попередньою домовленістю
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс «Педагогіка» спрямований на формування у студентів цілісного бачення і розуміння процесів виховання і навчання як ефективної педагогічної взаємодії вчителя та учнів, які виступають у ролі рівноправних партнерів освітнього процесу. Пропонований зміст курсу орієнтований на оволодіння студентами системою знань, професійних умінь для організації освітнього процесу у закладах середньої освіти.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Педагогіка» є нормативною дисципліною зі спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) першого (бакалаврського) рівня освіти. Курс викладається у 4 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-трансферною Системою ECTS). Навчальним планом передбачено 48 години аудиторних занять (16 год. лекцій та 32 год. семінарських занять) і 42 години самостійної роботи. Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів: 1. Загальні основи педагогіки. 2. Теорія виховання та 3. Теорія освіти і навчання (Дидактика). У першому змістовому модулі розглянуто педагогіку у системі наук про людину, подано теоретико-методологічні засади педагогічної науки, розкрито особливості педагогічної діяльності та розвитку, формування, соціалізації особистості. У другому –

	<p>висвітлено теоретико-методичні засади виховання; акцентовано на особливостях спілкування для організації педагогічної взаємодії та вирішення педагогічних конфліктів. У третьому – розглянуто основні засади навчальної діяльності, методи та форми організації навчання і оцінювання навчальних досягнень учнів.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою вивчення дисципліни «Педагогіка» є формування у студентів знань, умінь організації процесів навчання й виховання як педагогічної взаємодії з учнями, формування особистісного ставлення до педагогічної діяльності, розвиток позитивної мотивації та позитивного ставлення до професійної діяльності педагога; виховання у студентів як майбутніх учителів гуманістичних ціннісних орієнтацій.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К., 2002. 2. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. – К., 2008. 3. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К., 1997. 4. Зайченко І.В. Педагогіка. – Чернігів, 2003. 5. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003. 6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. Навч. посібник. – Х., 2002. 7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навч. посібник. 2-е вид. – 1999.. 8. Педагогіка для громадянського суспільства / За ред. Т.С. Кошманової. – Львів, 2005. 9. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. – К., 2004. 10. Фіцула М. М. Педагогіка: Посібник. – К., 2000. 11. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посібн. – К., 2002. 12. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К., 2002. 13. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навч. посібник. – К., 2007. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дубасенюк О.А. Практикум з педагогіки. Навч. посіб. – К., 2004. 2. Караманов О.В. Визначення головних цілей уроку і виховного заходу. – Львів, 2006. 3. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навч. посіб. – Львів, 2007. 4. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. Навч. посіб. – К., 2003. 5. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: Навч. посіб. – К., 2005. 6. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К., 2004. 7. Сікорський П.О., Біляковська О.О. Моделювання контрольно-оцінювальних систем у середній школі: Монографія, Львів, 2010. 8. Сухомлинський В.О. Вибр. твори: В 5 т. – К., 1979 – 1980. 9. Українська педагогіка в персоналіях: Навч. посіб. / За ред.

	О.В. Сухомлинської. – К., 2005..
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	90 год, з яких 16 год лекцій, 32 год практ. занять і 42 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач буде:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – закономірності розвитку особистості, особливості взаємодії з учнями із врахуванням своєрідності конкретного вікового періоду її розвитку; – методи науково-педагогічних досліджень та філософські теорії освіти; – сутність виховання, емоційно-вольового впливу на учнів, із врахування механізмів набуття особистістю соціального досвіду; – закономірності, принципи та прийоми організації процесу взаємодії педагога з учнями; – особливості діяльності педагога, принципи, правила організації педагогічного спілкування (вербального й невербального); – особливості та способи розв'язання педагогічних конфліктів; – сутність, структуру, особливості, принципи процесу навчання як співпраці педагога та учнів із врахуванням фаху; – сучасні моделі, методи, форми організації навчання учнів; – критерії психолого-педагогічного аналізу навчального заняття; – норми, критерії оцінки діяльності педагога та учня; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосувати методи педагогічного дослідження; – організовувати конструктивне спілкування з учнями; – застосувати методи, прийоми організації виховного впливу на учнів; – розв'язувати конфлікти у педагогічних ситуаціях; – застосувати методи, прийоми організації навчання учнів (сюжетно-рольові ігри, мозкову атаку, діалог, дискусії, бесіди, роботу в групах тощо); – визначати, планувати структуру, зміст навчального заняття відповідно до дидактичної мети; – аналізувати різноманітні педагогічні ситуації та приймати рішення.
Ключові слова	Педагогіка, освіта, навчання, виховання, вчитель, учень, педагогічна діяльність, освітній процес, освітнє середовище, педагогічне спілкування.
Формат курсу	очний
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Філософія», «Психологія».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, дискусії, рольові та симуляційні ігри, аналіз ситуацій), виконання індивідуальних завдань, написання проєктів, мультимедійна презентація, методи контролю та

	оцінювання.
Необхідне обладнання	комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми і операційні системи, проектор, дошка або фліпчарт.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. поточний контроль (за результатами виконання завдань на практично-семінарських заняттях та самостійної роботи): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; активна участь у семінарах, групових дискусіях – 2 бали, – максимально 30 балів за семестр; три тестові опитування – 5 балів, максимально 15 балів за семестр;- дві самостійні роботи – максимально 5 балів. 2. іспит: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. <p>Іспит здобувач отримує на підставі тестового опитування (35 б.) та трьох розгорнутих відповідей (15 б.)</p>
Питання до іспиту	<p>I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогіка як наука, етапи її розвитку. 2. Основні категорії педагогічної науки. 3. Сутність педагогічної діяльності вчителя; педагогіка як наука про мистецтво виховання і виховання. 4. Структура педагогіки, система педагогічних наук. 5. Зв'язок педагогіки з іншими науками. 6. Методи науково-педагогічних досліджень. 7. Поняття про особистість та її розвиток, фактори розвитку особистості. 8. Поняття про вікову періодизацію розвитку молодшої людини, врахування нових психологічних функцій розвитку молодшої людини у навчально-виховному процесі. 9. Особливості фізичного і психічного розвитку молодшого школяра, їх врахування у навчально-виховному процесі. 10. Особливості фізичного і психічного розвитку підліткового періоду, їх врахування у навчально-виховному процесі. 11. Особливості фізичного і психічного розвитку старшого шкільного віку, їх врахування у навчально-виховному процесі. <p>II. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про соціальне, національне, державно-громадянське виховання молоді. Концепція сучасного українського виховання. 2. Сутність процесу виховання як взаємодії педагога та учня. 3. Поняття про метод, прийом виховання, класифікація методів виховання. 4. Умови ефективного застосування методів виховання. 5. Характеристика методів словесного впливу на особистість учня, студента. 6. Метод організації діяльності учнів, студентів, умови його ефективного застосування. 7. Методи формування позитивного досвіду поведінки учнів (гра, вправи, виховні ситуації, встановлення та дотримання правил поведінки).

8. Метод стимулювання та регулювання діяльності, поведінки учнів, умови їх застосування.
9. Мета, завдання, основні напрями морального виховання молоді.
10. Мета, завдання, зміст розумового виховання молоді.
11. Мета, завдання, зміст, методи трудового виховання молоді.
12. Мета, завдання, зміст, методи естетичного виховання молоді.
13. Мета, завдання, методи фізичного виховання молоді.
14. Поняття про педагогічне спілкування, його ознаки, етапи організації.
15. Правила про умови організації педагогічного спілкування, його бар'єри.
16. Стилi та рівні педагогічного спілкування (конкретні приклади).
17. Поняття про конфлікт та шляхи його розв'язання.

III. ОСНОВИ ДИДАКТИКИ.

1. Поняття про дидактику, її завдання. Основні категорії дидактики.
2. Теорії організації змісту освіти.
3. Структура змісту освіти (навчального предмета, навчального матеріалу), характеристика його складових.
4. Поняття про навчання, сучасні підходи до трактування сутності навчання.
5. Структура навчального процесу, характеристика основних компонентів (приклади конкретних дій вчителя з метою реалізації кожного етапу).
6. Етапи оволодіння учнями знаннями, уміннями (опис конкретних дій вчителя).
7. Функції процесу навчання: освітня, виховна, розвивальна (аналіз можливостей навчального процесу з метою виховання та розвитку учнів).
8. Принципи та правила організації навчання, їхня зумовленість закономірностями, особливостями процесу навчання.
9. Шляхи реалізації принципів демократизації та гуманізації навчання, його орієнтації та загальнолюдські та національні вартості (приклади за фахом).
10. Дії вчителя за принципом науковості, систематичності та послідовності навчання (приклади за фахом).
11. Шляхи реалізації принципів наочності навчання (приклади за фахом).
12. Дії вчителя за принципом зв'язку навчання з практикою, життям (приклади за фахом).
13. Шляхи реалізації принципу доступності та ґрунтовності навчання (приклади за фахом).
14. Дії педагога за принципом орієнтації навчання та свідому, активну, творчу діяльність учнів (приклади за фахом).
15. Шляхи реалізації принципу емоційності навчання (приклади за фахом).
16. Принципи колективного характеру навчання та врахування індивідуальних особливостей учнів, шляхи його реалізації.
17. Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи про мету, завдання, засади діяльності школи.
18. Класифікації методів навчання, їх аналіз.
19. Характеристика методів розповіді, пояснення, лекції у процесі навчання (приклади за фахом).
20. Особливості організації бесіди та діалогу як методу навчання (приклади за фахом).
21. Дискусія, форми її організації, вимоги до проведення (приклади за фахом).
22. Особливості застосування у навчальному процесі "мозкового

	<p>штурму” (брейнстормінгу) (приклади за фахом).</p> <p>23. Методи розвитку мислення (розумових дій) учнів (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, порівняння, розрізнення, аналогії) (приклади за фахом).</p> <p>24. Методичні прийоми формування критичного та творчого мислення учнів (конкретні приклади).</p> <p>25. Практичні методи навчання учнів, їх характеристика (приклади за фахом).</p> <p>26. Форми організації навчання, їх загальна характеристика.</p> <p>27. Типи уроків, їх класифікація.</p> <p>28. Вимоги до проведення сучасного навчального заняття.</p> <p>29. Психолого-педагогічний аналіз навчального заняття.</p> <p>30. Вимоги, види оцінювання навчальних досягнень учнів.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершенню курсу

Таблиця 1

Схема курсу «Педагогіка»

Ти жде нь	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1	Тема 1. Педагогіка в контексті сучасної філософії освіти. <i>Історичні періоди розвитку педагогіки. Видатні українські та зарубіжні педагоги: головні педагогічні ідеї та діяльність. Педагогіка як наука; головні педагогічні категорії сучасні філософські засади педагогічної діяльності вчителя.</i>	Лекції – 2 год, семінарське заняття – 4 год., самостійна робота – 5 год		1-2 тиждень
2	Тема 2. Учитель і учень як головні суб'єкти педагогічної взаємодії. <i>Сутність і значущість професії вчителя. Поняття педагогічної майстерності. Особистість учня та його розвиток. Вікова періодизація. Характеристика фізичного, психічного та соціального розвитку дітей різного віку.</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 5 год		3-4 тиждень
3	Тема 3. Суть процесу виховання. Характеристика мети, завдань, змісту, напрямів і принципів виховання.	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год,		5-6 тиждень

	<i>Поняття про виховний процес, його основні характеристики. Виховання як процес взаємодії. Поняття і класифікація принципів виховання. Мета, завдання, зміст, напрямки сучасного виховання. Спілкування як основа педагогічної взаємодії</i>	самостійна робота – 5 год		
4	Тема 4. Загальні методи, форми виховання. <i>Поняття про методи, прийоми, форми і засоби виховання, їх специфіку, проблеми вибору. Класифікація та характеристика методів виховання. Умови ефективного використання методів виховання. Організаційні форми виховної роботи.</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 6 год		7-8 тижні
5	Тема 5. Розв’язання педагогічних конфліктів <i>Передумови, причини виникнення конфліктів з учнями у педагогічних ситуаціях, особливості, типи, рівні; аналіз конфліктної ситуації. Стилі поведінки педагога у конфліктних ситуаціях. Шляхи розв’язання конфліктів</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 5 год		9-10 тиждень
6	Тема 6. Основи дидактики, зміст освіти в сучасній школі. <i>Предмет і основні завдання дидактики. Дидактичні категорії. Поняття про процес навчання, його компоненти. Закономірності навчання. Дидактичні принципи. Поняття про зміст освіти та методи навчання.</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 5 год		11-12 тиждень
7	Тема 7. Методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. <i>Поняття методів навчання як способів взаємодії вчителя та учнів. Класифікація методів навчання. Функції методів навчання. Проблема вдосконалення методів навчання на сучасному етапі</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 5 год		13-14 тиждень
8	Тема 8. Форми організації навчання. Контроль успішності учнів. <i>Типи уроків, їхня структура. Психолого-педагогічний аналіз сучасного уроку. Критерії, вимоги, види оцінювання навчальних</i>	Лекція – 2 год. семінарське заняття – 4 год, самостійна робота – 6 год		15-16 тиждень

	досягнень учнів відповідно до їхньої диверситивності.			
--	---	--	--	--

Автор

Наталія ГОРУК

"Погоджено"

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.

Гарант ОПП

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.